

ДЕТСКА ГРАДИНА №97, „ИЗГРЕВ“

с. Лозен, Район „Панчарево“, Столична община, ул. „Янко Панайотов“ №29, тел. 02 992 63 04, e-mail: odz97@mail.bg

УТВЪРЖДАВАМ:

Боряна Георгиева
(*Директор ДГ №97 „Изгрев“*)

ЗАПОВЕД РД -09-70/18.09.2023г.

**ПРОГРАМА ЗА ГРАЖДАНСКО, ЗДРАВНО,
ЕКОЛОГИЧНО
И ИНТЕРКУЛТУРНО ОБРАЗОВАНИЕ НА
ДЕЦАТА В ДГ № 97 „ИЗГРЕВ“**

I. Общи положения

1. Програмата е съставена съгласно държавния образователен стандарт за гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование – Наредба №13/21.09.2016г.

2. Програмата е изготвена след анализ на потребностите на педагогическата и непедагогическа общност и определя приоритетите, свързани с реализирането на целите на гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование.

II. Същност

Гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование формират в единство у децата както социални, граждански и интеркултурни компетентности, така и компетентности, свързани със здравето и поддържането на устойчива околна среда:

1. Гражданското образование е насочено към формиране на гражданско съзнание и граждански добродетели и е свързано със знания за устройството на демократичното общество, за правата и задълженията на гражданина и с умения и готовност за отговорно гражданско поведение;
2. Здравното образование е насочено към развитие на умения за създаване или поддържане на здравословен стил и условия на живот и за доброволното адаптиране към поведение, благоприятстващо здравето;
3. Екологичното образование е насочено към формиране на екологична култура, екологично съзнание и екологично поведение в тяхната взаимна връзка с оглед познаване на екологичните закони, защита, подобряване, управление и разумно използване на природните ресурси, както и опазване на природната среда и на екологичното равновесие;
4. Интеркултурното образование е насочено към усвояване на знания за различни измерения на културните идентичности и за основни характеристики на интеркултурните отношения, формиращо позитивно отношение към разнообразието във всички области на човешкия живот, както и умения и нагласи за конструктивни взаимодействия в мултикултурна среда.

В предучилищното образование гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование се съществуват във всички възрастови групи:

1. Интегрирано в обучението по образователните направления;
2. Интегрирано в допълнителни форми на педагогическо взаимодействие;
3. Като самостоятелно образователно направление, когато иновативна или авторска програмна система предвижда това.

Времето за дейности по гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование може да се разпределя за групата равномерно през цялата учебна година или модулно в даден период от учебната година, като те са насочени за формиране на гражданско съзнание и добродетели и са свързани със знания за устройството на демократичното общество, за правата и задълженията на гражданина и с умения и готовност за отговорно гражданско поведение.

III. Целите на гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование при възпитанието и обучението на децата са:

- 1. Изграждане на детето, като автономна и активна личност, която:**

- а) разбира и отстоява общочовешките ценности, ценностите на демокрацията и човешките права, участва в гражданския, политическия и социалния живот по отговорен, съзидателен и ефективен за себе си и за обществото начин;
- б) познава институциите, структурата и процедурите на демократичното общество, икономическите и политическите реалности на глоболизиращия се свят;
- в) зачита значимостта на всяка човешка личност в многообразието от нейните идентичности, признава правото и ценността на различието, приема равнопоставеността на всички в общото социално пространство;
- г) осъзнава и цени своята културна идентичност;
- д) взаимодейства с членовете на семейството си, общността и другите хора по конструктивен и уважителен начин;
- е) изразява обосновано и критично гражданската си позиция;
- ж) подготвя се за вземане на самостоятелни решения относно своето развитие, проявява инициативност и способност да си поставя цели, да планира и да обосновава действията си;
- з) носи отговорност за поведението си и оценява влиянието на постъпките си за своя живот и този на другите хора;
- и) подбира адекватна информация, продукти и услуги за подобряване на здравето и поддържа здравословен начин на живот за себе си и за околните;
- й) познава и спазва нормите за екологична култура и поведение с оглед опазване на природата и създаване на устойчива околна среда;
- к) познава механизмите на публичните институции и гражданското общество за прилагане на споделена отговорност за опазване на околната среда и проявява готовност за участие в тях;
- л) умее да прави връзки между отделни сфери на обществения живот и да разбира причините за социалните неравенства, екологичните и глобалните предизвикателства;

2. Функциониране на Детска градина 97 „Изгрев“, като автономна, активна и саморазвиваща се общност, която:

- а) възпитава в демократичните ценности;
- б) насърчава инициативност, отговорност, солидарност, социална чувствителност и критичност у всички участници в образователната система;
- в) утвърждава устойчива, включваща, демократична и здравословна среда, свободна от различните форми на агресия и дискриминация;
- г) изгражда и поддържа позитивен психологически климат и възможности за избори, свързани със здравето, екологията, гражданското участие, междукултурната толерантност, взаимното разбиране, зачитане и уважение;
- д) създава позитивна образователна среда за диалог между представителите на различните културни общности в зависимост от тяхната възраст и компетентности, включително и чрез формите на детското самоуправление.

IV. Задачи:

1. На гражданското възпитание:

- 1.1. Ориентиране в някои от основните права на детето (име, дом, семейство, образование, здравеопазване, защита от посегателства и др.) и развитие на интелектуалните операции на децата за оценка и интерпретация на събития от живота на детската общност и на най-близкото обкръжение на детето.
- 1.2. Поставяне на основата на ценностни ориентации за гражданско поведение: изграждане на позитивен Аз-образ; отстояване на интереси; желание и готовност за участие в живота на детската общност; стимулиране на мотивацията и нагласите за активно участие при решаване на конфликти в детската група и др.

1.3. Развиване на самостоятелност и инициативност, самокритичност, организираност при извършване на познавателни и практически дейности; развитие на умения за общуване и работа в екип и др.

2. На здравето възпитание

2.1. Създаване на условия за формиране на здравна култура у децата чрез здравни знания, умения и навици, изграждане на ценностно отношение и мотивация за опазване на здравето.

2.2. Утвърждаване на здравословен начин на живот като краен жизнен стереотип чрез формиране на навици за режим, хигиена, самообслужване, безопасност, хранене.

3. На екологичното възпитание

3.1. Формиране на система от елементарни научни екологични знания, достъпни за детето (преди всичко като средство за изграждане на осъзнато правилно отношение към природата).

3.2. Възпитаване на хуманно, емоционално-положително, грижовно и отговорно отношение към природния свят, развитие на чувство на емпатия към природните обекти.

3.3. Формиране на основите на ценностни ориентации (възприемане на себе си като част от природата, на взаимовръзката на човека с нея, на самоценността и многообразието на нейното значение, на ценността на общуването с нея).

3.4. Овладяване на елементарни норми на поведение в природната среда, формиране на навици за рационално природоползване в ежедневието.

3.5. Формиране на умения и желание за съхраняване на природата и оказване на помощ при необходимост на живи обекти, а също и навици за елементарна природоохранителна дейност в близката среда.

3.6. Формиране на елементарни умения за предвиждане на последствия от свои действия върху околната среда.

4. На интеркултурно образование

4.1. Запознаване с модели на толерантно общуване, към които се насочва вниманието на децата, чрез различни куклени етюди от различни литературни творби.

4.2. Обсъждане на познати положителни и отрицателни модели на общуване, които имат крайни позитивни цели.

4.3. Затвърдяване на модели за толерантност в общуването чрез упражнения.

V. Очаквани резултати

1. Изграждане на активна детска личност, която:

- Разбира общочовешките ценности.
- Познава значими институции.
- Взаимодейства с членовете на семейството си, общността и други хора по уважителен начин.
- Осъзнава и цени своята културна идентичност.
- Познава и спазва нормите за екологичната култура.
- Изгражда и поддържа позитивен психологически климат свързан със здравето, екологията, междукултурната толерантност и взаимно уважение.

2. Повишаване ролята на детската градина като образователна институция, продължаваща да:

- Възпитава в демократични ценности.
- Насърчава инициативност и отговорност у всички участници в образователната система.
- Утвърждава устойчива здравословна среда, свободна от различни форми на агресия и дискриминация.

- Създава позитивна образователна среда за диалог между представителите на различните културни общности в зависимост от тяхната възраст и компетентност.

VI. РЕАЛИЗАЦИЯ

В предучилищното образование гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование се осъществява в различните възрастови групи при условията на държавния образователен стандарт за предучилищното образование. Постигането на компетентност, знания, умения и отношения по отделните области се осъществява чрез:

- интегрирано в обучението по образователни направления;
- интегрирано в допълнителни форми на педагогическо взаимодействие;
- чрез играта;
- чрез театрални постановки;
- чрез различни лични и обществени празници;
- чрез спортни състезания и игри;
- чрез работа по проекти.

VII. АКЦЕНТИ

Акцентите в обучението са насочени към:

- здравно образование;
- безопасност на движението по пътищата;
- патриотично възпитание и изграждане на национално самочувствие;
- толерантност и интеркултурен диалог;
- толерантност и позитивно възприемане на децата с увреждания и специални образователни потребности;
- защита на населението при бедствия, аварии и катастрофи;
- поведение при терористична заплаха;
- превенция на насилието, справяне с гнева и с агресията - мирно решаване на конфликта.

VIII. Институционални политики за подкрепа на гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование в ДГ №97 „Изгрев“.

1. Определяне на ритуали на ДГ

- 1.1. Откриване на учебната година, подготвено от децата от ПГ.
- 1.2. Официално раздаване на удостоверението за завършена подготвителна група.
- 1.3. Раздаване на грамота на всяко дете от ПГ, проявило предпочитание и изява в определена област.
- 1.4. Удостояване с грамота за учителите от подготвителните групи и музикален ръководител.
- 1.5. Поддържането на кът с награди и купи за детската градина и съхраняването на знамето.
- 1.6. Честване на национални и официалните празници.
 - Ден на народните будители- поздрав
 - Възпоменание на Васил Левски
 - Отбелязване на 3 март – Освобождението на България;
 - Международен ден на Земята – еко изложба

2. Избор на знаци и символи на детската градина.

2.1. Символи

- Знаме на детската градина.
- Химн на детската градина.

2.2. Почетни знаци

- Летописна книга
- Грамота

3. Възпитаване в трайни навици за отдаване на почит и израз на националното самосъзнание

3.1. Изслушване на националния химн в тържествени за държавата и детската градина моменти.

IX. Дейности за изпълнение на целите и задачите

ГРАЖДАНСКО ОБРАЗОВАНИЕ				
Тематична област	Тема	Знания, умения, отношения	Целева група	Изпълнител
1.Междупличностни отношения	„Да се грижим за себе си и другите“	Зачита значимостта на всяка човешка личност, общува с други хора по конструктивен и уважителен начин. Полага грижи за себе си и другите.	Всички възрастови групи	Учители по групи
2. Социална среда	„Ден на Народните будители“	Изграждане на позитивно отношение към празниците в семейството като средство за съхраняване на духовната връзка между поколенията.	Всички възрастови групи	Учители по групи
3. Права на човека	„Какви права и отговорности имам у дома и в ДГ“	Умения да прави самооценка на поведението си. Носи отговорност за поведението си и оценява влиянието на	Всички възрастови групи	Учители по групи

		постъпките си за своя живот и този на другите хора;		
4. Демократично гражданство	„Моят роден град“.	Ориентира се в различieto между „гражданин на Република България“ и „жител на град...“	Всички възрастови групи	Учители по групи
5. Идентичности и различия в обществото	2. „Моето семейство и дом“	Осъзнава и цени своята културна идентичност;	Всички възрастови групи	Учители по групи
6. Власт, политика и демократични ценности	2. „Искам да съм като тях“ – смели професии	Разпознава местните органи за ред и сигурност и има представа за тяхната дейност, свързана със спазването на правата на децата	Всички възрастови групи	Учители по групи
7. Социална политика, справедливост и солидарност	3. „Моите постъпки“	Умения да обяснява своите постъпки, и да ги свързва с правила и ценности. Проявява емпатия към околните.	Всички възрастови групи	Учители по групи

ЗДРАВНО ОБРАЗОВАНИЕ

Тематична област	Тема	Знания, умения, отношения	Целева група	Изпълнител
1. Психично здраве и личностно развитие	„Аз харесвам себе си“	Осъзнава собствената си ценност и уникалност и тази на другите хора;	Всички възрастови групи	Учители по групи
2. Физическо развитие и дееспособност	2. „Обичам да спортувам“	Показва положително отношение към	Всички възрастови групи	Учители по групи

		развиване на двигателни качества, сила и издръжливост		
3. Превенция на употребата на психоактивни вещества	„Внимание-опасно за вашето здраве! Децата не употребяват алкохол и цигари“	Познава и назовава предмети и вещества, забранени за деца	Всички възрастови групи	Учители по групи
4. Безопасност и първа помощ	„Нашето поведение по време на бедствия (буря, наводнения, земетресение), пожар и аварии“	Поведение при бедствия и аварии . Умее да търси помощ.	Всички възрастови групи	Учители по групи
5. Сексуално здраве	„Частите на моето тяло“	Има положително отношение към собственото си тяло; представа за своя пол;	Всички възрастови групи	Учители по групи
6. Лична хигиена	„Бели зъбки, зъбки като гъбки“	Разбира значението на хигиенните навици за здравето на зъбките.	Всички възрастови групи	Учители по групи
7. Хранене	„ Вредните храни, които привличат децата“	Има представа за полезни и вредни храни	Всички възрастови групи	Учители по групи

ЕКОЛОГИЧНО ОБРАЗОВАНИЕ

Тематична област	Тема	Знания, умения, отношения	Целева група	Изпълнител
1. Вода, почва и въздух.	1. „Водата и нейните свойства“ 2. „Движението на въздуха“ 3. „Почвата и нейното значение	Описва значението на водата, почвата и въздуха за живота на хората, животните и растенията	Всички възрастови групи	Учители по групи

2. Енергия и климат.	1. „Значението на слънцето за живота на земята“ 2. „Слънцето, луната и звездите“	Има представа за естествените източници на енергия; -описва познати климатични промени	Всички възрастови групи	Учители по групи
3. Биологичното разнообразие	„Кой живее в реките и морето?“ 4.„Растителното и дървесно разнообразие“ 5. „Птиците и техният начин на живот“	Назовава основни жизнени фактори за човека, животните и растенията.	Всички възрастови групи	Учители по групи
4. Потребление и отпадъци.	1.„ Как да събираме разделно битовите отпадъци?“ 2. „Как да опазваме природата чиста?“	Умее да поддържа чистотата в близката среда и разбира нейното значение.	Всички възрастови групи	Учители по групи
5. Общество и околна среда	„Ние обичаме природата!“- изграждане на екологосъобразен модел на поведение у децата	Описва въздействието на някои човешки дейности върху природата. Опазва околната среда.	Всички възрастови групи	Учители по групи

ИНТЕРКУЛТУРНО ОБРАЗОВАНИЕ

Тематична област	Тема	Знания, умения, отношения	Целева група	Изпълнител
1. Културни идентичности	„Различни, но еднакви“	Знания за различни културни общности в България	Всички възрастови групи	Учители по групи
2. Културна осъзнатост	„Народни обичаи“	Осъзнава значимостта на традиции, обреди и обичаи, характерни за неговата/нейната	Всички възрастови групи	Учители по групи

		културна общност.		
3. Културни различия, толерантност и конструктивни взаимодействия	„Грижи и толерантност към децата с увреждани	Изразява межкултурна толерантност, взаимното разбиране, зачитане, уважение и емпатия	Всички възрастови групи	Учители по групи
4.Интеркултурно образование и права на човека	„Децата на Земята	Притежава базови представи за правата на детето	Всички възрастови групи	Учители по групи

X. Контрол

1. Контролът по провеждането на възпитателната работа се осъществява от директора на детската градина
2. На контрол подлежи цялостната възпитателна дейност, съгласно настоящата програма и плана за контролната дейност на директора
3. Резултатите от изпълнението на програмата се отчитат на заседание на педагогическия съвет.

Програмата е приета от Педагогическия съвет с Протокол № 1/18.09.2023г. и утвърдена със заповед на директора .